

Organisationsteori

Læseplan hold 1

Undervisere:

Lektor Mads Bøge Kristiansen, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet

Lektor Niels Opstrup, Institut for Statskundskab, Syddansk Universitet

Dette fag beskæftiger sig med centrale træk ved moderne organisationsteori. Det teoretiske afsæt vil være generel organisationsteori, men diskussioner, cases og eksempler vil sætte den offentlige organisation i fokus. Et gennemgående træk ved undervisningen vil være diskussionen af forskellige perspektivers bud på centrale elementer i organisationer. Det forventes, at de studerende vil være i stand til aktivt at bruge forskellige perspektiver i analysen af organisatoriske problemstillinger. Temaer i undervisningen vil bl.a. være:

- Forskellige perspektiver til forståelser af organisationer
- Mål, strategi, effektivitet og resultatbaseret ledelse
- Organisationsstruktur
- Organisationskultur
- Organisation og omverden
- Konflikt og magt i organisationer
- Professioner og professionelle
- Motivation
- Organisatorisk læring
- Organisationsforandringer
- Ledelse
- Beslutninger

Pensum til faget består af en grundbog (Jacobsen & Thorsvik) samt en materialesamling med diverse artikler. Artiklerne er udvalgt således, at de som oftest giver et andet perspektiv og dybere indblik end grundbogen. Undervisningen vil være en kombination mellem forelæsning, cases, diskussion og oplæg. Det forventes, at de studerende deltager aktivt i undervisningen og bidrager med cases, oplæg og erfaringer fra egne organisationer. Der vil blive brugt en række cases, som er optrykt i materialesamlingen.

Litteratur

Grundbog: Jacobsen, D.I. & Thorsvik, J.: Hvordan organisationer fungerer. Indføring i ledelse og organisation. København: Hans Reitzels Forlag. (seneste udgave)

Materialesamling. Denne kan købes i studenterboghandlen på SDU.

Litteratur i lektionsoversigten markeret med * indgår i materialsamlingen.

Modul 1: Tirsdag d. 4. februar kl. 10.00-16.30, lokale 97 (Underviser: Niels Opstrup)

Introduktion til faget

Formålet er at give en introduktion til faget og dets historie. Vi drøfter hvordan organisationer kan afgrænses, betydningen af forskellige definitioner og perspektiver på organisationer samt den historiske udvikling inden for organisationsteorien. Derudover introduceres undervisningsforløbet, fagets opbygning og formål, litteratur, eksamen og pædagogik. De gensidige forventninger til forløbet skal afklares.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 1

Mål, strategi og effektivitet i organisationer

Formålet er at afdække betydningen af mål og effektivitet i forståelsen af organisationer. Mål og målformulering spiller en central rolle for organisationers styring og ledelse. I denne lektion diskuteres gængse og alternative forståelser af mål og deres rolle i organisationer, herunder performance management.

Centrale begreber: instrumentel forståelse af organisationer, måls funktioner, problemer ved mål, udvikling af mål samt resultatbaseret ledelse.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 2

Organisationsstruktur og arbejdsdeling

Formålet er at drøfte strukturbegrebet og strukturers funktion i organisationer. I denne lektion behandles organisationsstrukturers betydning for arbejdsdeling og koordination samt deres indvirkning på styring og kontrol i organisationer. Som alternativ til den traditionelle forståelse af organisationsstrukturer kan strukturer betragtes som institutionaliserede myter.

Centrale begreber: arbejdsdeling og koordination, kontrol og styring, valg af struktur, struktur og omgivelser.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 3
Christensen & Mortensen, 2017 (6 sider)*

Modul 2: Tirsdag den 25. februar kl. 10.00-16.30, lokale 97 (Underviser: Mads Bøge Kristiansen)
Organisationskultur

Formålet med denne del af lektionen er at introducere til forskellige perspektiver på organisationskultur, samt at undersøge hvordan organisationskultur skabes og forandres.

Centrale begreber: skabelse og forandring af organisationskultur, integrationsperspektiv, differentieringsperspektiv, flertydighedsperspektiv.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 4.
 Schein, E. H., 2010, (15 sider)*
 Gagliardi, P., 1986 (18 sider)*

Organisation og omgivelser

Formål: Afdække betydningen af organisationers samspil med omgivelserne og konsekvenserne af dette samspil for organisationers funktionsmåde. I denne lektion ser vi på forskellige opdelinger af organisationers omgivelser og samspillet med omgivelser og organisation. En central opdeling er mellem organisationers tekniske og institutionelle omgivelser. Vi ser også på hvad der sker, når organisationsopskrifter rejser fra omgivelserne ind i organisation, ligesom vi diskuterer dominerende principper for organisering, styring og evaluering.

Centrale begreber: tekniske og institutionelle omgivelser, håndtering af usikkerhed, organisationsfelter, sociologisk institutionel teori, isomorfi, oversættelse; dominerende principper for organisering, styring og evaluering.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 6
 DiMaggio, P.J. & Powell, W.W. 1983 (14 sider)*
 Ghin, Grøn & Kristiansen, 2017 (25 sider)*
 Christensen, T., et al., 2015 (13 sider)*
 Case: "Lean me up Scotty!*

Modul 3: Tirsdag d. 17. marts kl. 10.00-16.30, lokale 97 (Underviser: Mads Bøge Kristiansen)

Læring i organisationer

Formål: Forstå læringsbegrebet i en organisatorisk sammenhæng og hvad der påvirker organisatorisk læring. Vi ser på begrebet om organisatorisk læring, og hvordan det kan afgrænses. Derudover drøfter vi barrierer mod læring og det fornuftige ved læring.

Centrale begreber: læring i organisationer; individuel og organisatorisk læring; single-double loop læring; læringsdilemmaer; tavs-eksplicit viden; lærende organisationer; barrierer for organisatorisk læring.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 10
 Schilling, J. & Kluge, A., 2008 (24 sider)*
 Case: Læring i politiet*

Forandring i organisationer

Formål: At få indsigt i forskellige teorier om organisationsforandringer og deres relevans for offentlige organisationer. I denne lektion ser vi på en række teorier om organisationsændringer og drøfter hvordan de kommer til udtryk i den offentlige sektor. Vi ser på forskellige tilgange til organisatorisk forandring, diskuterer forandringsmodtagernes reaktioner på forandringer og årsager hertil

Centrale begreber: Organisatorisk forandring og forskellige typer af forandring; teoretiske perspektiver på hvorfor og hvordan organisationer forandres, forandringsledelse og reaktioner på forandring

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 11
 Kristiansen, 2019a (19 sider)*
 Weick & Quinn, 1999 (26 sider)*

Modul 4: Tirsdag den 14. april kl. 10.00-16.30, lokale 97 (Underviser: Niels Opstrup)

Magt og interesser i organisationer

Formålet er at introducere magt og konfliktperspektivet på organisationer og drøfte hvordan magtbegrebet kan opfattes. Lektionen omfatter en introduktion til magtens forskellige ansigter, og hvordan magt kommer til udtryk i organisationer.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 5.

Professioner og professionelle i offentlige organisationer

Formål: At give en grundlæggende forståelse af forskellige opfattelser af professioner og professionelles rolle i offentlige organisationer. I denne lektion drøfter vi hvordan professioner defineres. Der præsenteres forskellige begrundelser for brugen af professionelle i leveringen af offentlig service, hvilke strategier de anvender og hvilke fordele og ulemper det giver offentlige organisationer at engagere professionelle.

Centrale begreber: Professioner, semi-professioner, Funktionalistisk og neo-weberiansk perspektiv på professioner, kollektive strategier, individuelle strategier.

Litteratur: Sehested, K., 1997 (17 sider)*
Andersen, L.B. Leth Jakobsen, M., 2009, (7 sider)*

Motivation i organisationer

Formål: Præsentation af motivationsteorier og diskussion af deres anvendelse og betydning i organisationer. Denne del af lektionen ser først på, hvad der skaber motivation og diskuterer udfordringerne ved at benytte forskellige motivationsfremmende faktorer. Dernæst ser vi på forskellige motivationsteorier og drøfter deres relevans for offentlige organisationer.

Centrale begreber: incitament, motivationsfaktorer, hygiejnefaktorer, værdier, jobindhold, behovsteori, forventningsteori, målsætningsteori, public service motivation

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 7
Andersen & Pedersen, 2016 (26 sider)*

Modul 5: Tirsdag den 5. maj kl. 10.00-16.30, lokale 97 (Underviser: Niels Opstrup)

Ledelse og beslutninger i organisationer

Formål: Indblik i forskellige tilgange til studiet af ledelse og hvor den offentlige ledelse bevæger sig hen. Denne sidste lektion sætter fokus på ledelse, hvad der kendetegner effektiv ledelse og hvordan diskussionen om ledelse udspiller sig i den offentlige sektor. Dertil kommer en kort diskussion af forskellige perspektiver på beslutninger.

Centrale begreber: ledelse og lederskab, traits, situationsbestemt ledelse, ledelsesstil, transformativ og transaktionel ledelse, karismatisk ledelse samt rationalitet, begrænset rationalitet, beslutningsmodeller.

Litteratur: Jacobsen & Thorsvik: Kap. 9+12
Andersen et. al., 2017. (22 sider)*

Diskussion af synopsisudkast, opsamling og evaluering

Vi bruger noget tid i grupper på at præsentere og diskutere jeres udkast til synopsis, vi samler op på faget og taler om eksamen.

Evaluering af faget: En drøftelse af fagets relevans, det faglige og pædagogiske niveau, den anvendte litteratur og fagets opbygning. Tilbage melding på den skriftlige evaluering.